

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

Vår dato: 25.09.2026
Deres dato: 10.08.2026
Vår referanse: OMB
Deres referanse: 202521273

Høringssvar NHO Reiseliv - Sjølisætra vindkraftverk – høring av melding og varsel oppstart områdereguleringsplan

NHO Reiseliv viser til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) høring av melding og varsel oppstart områdereguleringsplan Sjølisætra vindkraftverk og takker for muligheten til å komme med høringssvar.

NHO Reiseliv har over 3700 medlemsbedrifter og er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge. Vi arbeider for å gi våre medlemmer arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter som styrker reiselivsnæringen, slik at hvert enkelt medlem kan oppnå økt lønnsomhet og sunn vekstkraft for sin bedrift.

Våre hovedinnvendinger til forslaget er

- NHO Reiseliv er bekymret for at hensynet til reiseliv er nedgradert underveis i prosessen med Sjølisætra vindkraftverk. Våre medlemmer opplever at det under oppstartsmøtet 6. februar 2026 var det enighet om at «friluftsliv og reiseliv» skulle være et utredningstema, sidestilt med landskap, støy og naturmangfold, mens det i høringen som foreligger er oppmerksomheten og metodikken tilknyttet reiseliv blitt sterkt redusert.
- I høringen har friluftsliv blitt eget fagtema med feltbefaring og M98-metodikk. Landskap skal utredes med synlighetskart til 30 km og modellering på fem avstandsintervaller. Reiseliv er på sin side redusert til to kulepunkter under «lokalt og regionalt næringsliv», med merknaden «Ingen merknader», og foreslått metode er at lokalt næringsliv kontaktes for informasjon.
- NHO Reiseliv mener at konsekvensene for reiselivet må underlegges betydelig grundigere metodikk på lik linje med friluftsliv og landskap. En utredning må også skille mellom ulike former for reiseliv, særlig naturbasert opplevelsesreiseliv.
- NHO Reiseliv mener konsekvensene for reiselivet av vindkraftutbygginger er underdrevet i høringsgrunnlaget og ikke gjenspeiler konkrete negative lokale effekter som blir pekt på i forskningen.
- NHO Reiseliv viser ellers til høringssvaret til PAN Tretoppfytter AS og de momenter som kommer frem der.

Bakgrunn

I Planprogram og melding for Sjølisætra vindkraftverk står det under 4.10 at "Virkninger av synlighet fra vindkraftverk er erfart til å ha lite effekt på turister adferdsmønster, og det

vurderes at det er minimale økonomiske konsekvenser ved utbygging av vindkraftverk selv om naturverdier og friluftslivsverdier kan være forringet.” Påstanden står uten kildehenvisning. NHO Reiseliv mener påstanden er en svært forenklet bilde av forskningen på dette området, og at dette er betydelig mer sammensatt enn det som legges til grunn.

Utbygger fremsetter en udokumentert påstand om at vindkraft har «lite effekt på turistens adferdsmønster» og «minimale økonomiske konsekvenser», uten å vise til kilder, metode eller forskningsgrunnlag. En slik generalisering er faglig uholdbar. Mens aggregerte makrotall og generelle overnattingstall sjelden fanger opp dramatiske regionale fall i turismeolum, underkommuniserer dette de faktiske virkningene. Norsk reiseliv markedsføres svært ofte med urørt natur og spektakulære landskapsrom, og vi vet at dette er en av hovedgrunnene til at både nordmenn og utlendinger besøker Norge. Mer om dette nedenfor.

For den naturbaserte opplevelsesnæringen – som guiding, toppturer og andre naturbasert opplevelser– er fraværet av tekniske inngrep, nærhet til natur og stillhet selve kjerneattraksjonen. Enkeltbedrifter og lokalsamfunn som baserer seg på dette rammes derfor direkte og når landskapets karakter endres.

Videre overser den udokumenterte påstanden de dokumenterte fortrenningseffektene for lokalt og regionalt friluftsliv, slik forskning fra blant annet NINA viser. Både SSBs levekårsundersøkelser og studier fra NINA viser at naturopplevelser, stillhet og fravær av tekniske installasjoner er den primære motivasjonen for nordmenns eget friluftsliv og ferievaner i utmark. Når naturområder industrialiseres med turbiner, internveier og visuell støy, endres bruksmønstrene ved at turgåere, hytteiere og naturfokusede gjester aktivt søker seg bort fra planområdet. Å avfeie dette med at økonomiske konsekvenser er minimale, innebærer en alvorlig undervurdering av ikke-prissatte samfunnsverdier som stillhet, rekreasjon og landskapskvalitet. Planforslaget kan ikke basere seg på udokumenterte antakelser, og det må kreves en reell konsekvensutredning som belyser virkningene for det spesifikke naturbaserte reiselivet og det allmenne friluftslivet.

NHO Reiseliv mener derfor at konsekvensene for reiseliv må kartlegges på en helt annen måte enn det som er skissert. Dette bør gjøres på lik linje med grundigheten og metodene som er lagt til grunn for friluftsliv og landskap.

Det er også svært viktig å huske på destinasjonsperspektivet. NHO Reiseliv viser til høringssvaret til PAN Tretopphytter AS og de momenter som kommer frem der. Pan tretopphytter er viktige ikke bare for seg selv. De er med på å øke attraktiviteten og som et trekkplaster for regionen, og også som inspirasjonskilde for andre til å satse på reiseliv. Ødelegger man opplevelseskvalitetene hos slike aktører kan det gi ringvirkninger for overnatting, servering, handel osv. på hele destinasjonen.

For å understreke dette poenget viser NHO Reiseliv til NOU 2023:10 Leve og oppleve og følgende poeng på s. 34-35

Reiselivet bidrar til et større marked for et mangfold av tilbud som til sammen gjør lokalsamfunnene mer attraktive for både fastboende og besøkende. Dette gjelder tilbud som kollektivtransport, infrastruktur, kultur, handel, servering og andre opplevelser. Reiselivet kan også bidra til å gi bedre opparbeidede friluftsområder, strender, parker og torg enn lokalbefolkningen ellers ville fått tilgang til. Slike steder gjør lokalsamfunnene til mer attraktive reisemål, og samtidig får også de fastboende glede av

godene. Besøkende fra andre land og kulturer bidrar også med nye impulser i lokalsamfunnet, og kan slik inspirere til videre utvikling.

Disse effektene risikerer man å miste om man ukritisk legger til rette for vindkraftindustri og ikke kartlegger konsekvensene tilstrekkelig, slik vi har nevnt over.

Om reiseliv og natur

Reiseliv er Norges 5. største eksportnæring, med 60 mrd NOK i eksportinntekter i 2019. Menon har estimert at reiselivet vil ha ca. 67 prosent eksportvekst fra 2019 til 2030.

Norske reiselivsbedrifter er helt avhengig av natur, og særlig uberørt natur for å opprettholde og øke sin eksport. Norge har en sterk posisjon internasjonalt som et reisemål med storslått og uberørt natur. Innovasjons Norges reiselivsstrategi fra mai 2021 beskriver dette på en god måte:

Vår attraktivitet som reisemål er særlig knyttet til majestetiske landskap, ikoniske utsiktspunkt, vandre- og fiskemuligheter, gode forhold for ski- og vinteraktiviteter, samt fenomener som midnattssol og nordlys. Norge har også en høy score på en internasjonal ranking av nasjoner som leverer på opplevelsesturisme (adventure tourism). Allemannsretten og vår friluftslivstradisjon er vevd inn i dette bildet. Det skaper i seg selv interesse internasjonalt, samtidig som det er en sterk driver for nordmenns reiser i eget land. Det understreker behovet for å ha håndteringsevne og regimer for god besøksforvaltning, der de besøkende møter vår natur.

Intakt natur må tillegges stor vekt i beslutninger som innebærer inngrep. Med økt global oppmerksomhet på intakt natur, klimagassutslipp og annen forurensing, etterspør et økende antall reisende de reisemålene som kan by på renhet og effektivt vern av kulturminner og natur. Reiselivet ser ivaretagelsen av kulturlandskap og det biologiske mangfoldet som svært viktig for det norske reiselivsproduktet. Der en helhetlig forvaltning av landskap, naturmangfold og skogområder er viktig for videreføring av norsk natur. Og for å hindre gjengroing.

I Innovasjon Norges årlige turistundersøkelser¹ troner natur på topp som utløsende årsak til Norges-ferien:

1. Utenlandske turister: Natur som Norges fremste konkurransefortrinn

- **Fjord, fjell og stillhet:** Mellom **70 og 80 prosent** av utenlandske feriegjester oppgir opplevelsen av norsk natur, landskap og stillhet som den viktigste eller en av de viktigste grunnene til reisen.
- **Urørtpreg som betalingsvilje:** Norge er en høykostnadsdestinasjon. Undersøkelser viser at betalingsviljen blant utenlandske gjester henger direkte sammen med forventningen om ren, storslått og i stor grad *urørt* natur
- **Aktiviteter i naturen:** Fotturer, toppturer, fjordcruise og nordlys er kjerneaktivitetene som driver volum og verdiskaping.

2. Norske gjester: Hytte, friluftsliv og allemannsrett

¹ https://reiseliv.innovasjon norge.no/seksjon/turistundersokelsen?utm_source=gemini

For nordmenn på norgesferie er mønsteret like tydelig, men forankret i en sterk friluftslivskultur:

- **Friluftsliv og turgåing:** Turer i skog, mark og fjell er den desidert vanligste ferieaktiviteten for nordmenn i eget land.²
- **Hytteulturen:** En enorm andel av den innenlandske ferieaktiviteten er knyttet til hytter i fjell- og kystnære strøk, der fravær av industri, støy og tekniske inngrep er en uttalt forutsetning for rekreasjonsverdien.
- **Allemannsretten:** Nordmenns bruk av naturen er i stor grad basert på fri ferdsel og nærkontakt med klassisk naturlandskap.

Med vennlig hilsen

NHO Reiseliv

Magne Kristensen

Fung. adm.dir. NHO Reiseliv

Ole Michael Bjørndal

Fagdirektør næringspolitikk

---

² https://reiseliv.innovasjon Norge.no/seksjon/turistundersokelsen?utm_source=gemini